

Initiatiefvraag

Zelfredzame inwoners

1. Subsidievraag

1.1 Beschrijving van de huidige (kompas)koers

Koers 2.1. Meer mensen redden zich zonder individuele ondersteuning van de gemeente

Een streven is dat een zo groot mogelijke groep inwoners in staat is om zijn/haar eigen leven te leiden zonder individuele (intensieve) gemeentelijke zorg en ondersteuning. Zelfstandigheid vergroot de eigenwaarde. Dit betekent niet dat inwoners op zichzelf zijn aangewezen, integendeel! Er wordt fors ingezet op sterke sociale netwerken en een goed aanbod van algemene voorzieningen zoals ontmoetingsplekken, cursussen en lichtere hulp zoals algemeen maatschappelijk werk en cliëntondersteuning die zonder besluit van de gemeente toegankelijk is. Daarbij is er oog voor dat voorzieningen gemakkelijk zijn te vinden en meerdere groepen en meerdere doelen tegelijk dienen. Laagdrempelige ondersteuning in een vroeg stadium kan verergering van problemen voorkomen en ervoor zorgen dat mensen zichzelf kunnen blijven redden. Wat voor de een geschikt is, is voor een ander niet mogelijk. Er zullen altijd inwoners zijn die (tijdelijk of permanent) wél individuele voorzieningen nodig hebben. Voor die inwoners blijft het streven om snel de juiste hulp toe te kennen en effectieve ondersteuning te bieden (koers 4). Extra aandacht is er ook voor ondersteuning van mantelzorgers, gericht op het voorkomen van overbelasting.

Koers 2.5. Meer mensen zijn maatschappelijk zelfredzaam

Het is belangrijk dat iedereen volwaardig kan meedoen in de maatschappij. Sommige inwoners hebben hier een beetje ondersteuning bij nodig. Aan inwoners die dit nodig hebben, biedt de gemeente passende ondersteuning. Door informatie te verstrekken over de mogelijkheden voor ondersteuning wordt ingezet op het vergoten van de bekendheid van het ondersteuningsaanbod, zodat professionals en mensen die dat nodig hebben de weg naar deze extra ondersteuning weten te vinden. Voor de organisatie van dagbesteding wordt aangesloten bij beschikbare locaties in de wijk. Op deze manier wordt efficiënt en zo dichtbij mogelijk ondersteuning geboden. Met het aanbieden van doelgroepenvervoer wordt aan kwetsbare inwoners tegelijkertijd mobiliteit geboden. Daarnaast is huishoudelijke ondersteuning en respijtzorg beschikbaar gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid.

1.2 Huidige situatie

Veruit de meeste inwoners van de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn zelfredzaam, hebben een sterk netwerk waarin zij soms hulp krijgen en soms hulp bieden. Uit de wijkatlas 2017 blijkt dat 70% van de inwoners van Leidschendam-Voorburg meestal voldoende kan meedoen in de samenleving en dat 74% tevreden is met de mate waarin zij mee kunnen doen met de samenleving. 22% is daar soms tevreden over en 4% vrijwel nooit. In onze gemeente geeft ca. 16% van de inwoners intensieve mantelzorg aan een naaste. 23% doet dat incidenteel. Eén op de zeven mantelzorgers in onze gemeente voelt zich zwaar belast tot overbelast. Als we het percentage mantelzorgers in

Leidschendam-Voorburg (Wijkatlas) dat zich hierdoor belemmerd voelt afzetten tegen de bevolking, dan kunnen we concluderen dat 18% van de inwoners (18+) zich belemmerd voelt door het geven van mantelzorg. Inwoners geven ook hulp aan hun burens in zorgsituaties. Vaak is dat incidenteel (32%), maar 4% van de inwoners geeft intensieve zorg aan hun burens. In een vergrijzende gemeente, zoals Leidschendam-Voorburg, is een toenemende vraag naar zorg. Het aantal mensen met geheugenvraagstukken in de gemeente Leidschendam-Voorburg neemt toe, en de doelgroep woont daarnaast langer thuis. Ook mensen met psychische kwetsbaarheid wonen steeds vaker in de wijk. Per wijk zijn overigens grote verschillen. In Leidschendam-Voorburg is een scala aan algemene voorzieningen waar mensen ondersteund worden om het (weer) zelf te kunnen, mantelzorg kunnen (blijven) verlenen, netwerken worden versterkt, ontmoeting plaatsvindt, zorgvrijwilligerswerk kan worden verricht, informatie en advies wordt gegeven. Alles gericht op inwoners die door uiteenlopende oorzaken (soms) niet goed mee kunnen doen in de samenleving.

1.3 Vraagstelling

Centraal staat:

- Zorgdragen voor een dekkend aanbod van algemene voorzieningen voor volwassen inwoners die verminderd zelfredzaam zijn.
- Bereiken van volwassenen inwoners die verminderd zelfredzaam zijn zodat zij gebruik maken van dit aanbod.
- Met behulp van het aanbod inwoners in staat stellen om zo lang mogelijk regie over het eigen leven houden.

1.4 Beoogde maatschappelijke effecten

- Meer mensen zijn maatschappelijk zelfredzaam
- Waar mogelijk benutten inwoners eigen kracht
- Inwoners geven elkaar informele zorg
- Problematiek wordt vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt
- Zoveel mogelijk mensen met een bijstandsuitkering en een grote afstand tot de arbeidsmarkt doen een vorm van (onbetaalde) maatschappelijke participatie.
- Meer inwoners met een gezonde leefstijl / meer inwoners ervaren een goede gezondheid
- Uitvoeren van de meldcode 'kindermishandeling en huiselijk geweld'

Van de organisaties wordt verlangd dat zij een dekkend aanbod van algemene voorzieningen realiseren waarmee inwoners die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn worden bereikt en de beoogde effecten worden gerealiseerd.

1.4.1 Toelichting bij de beoogde effecten

Meer mensen zijn maatschappelijk zelfredzaam

Van de organisaties wordt verwacht dat zij duidelijk beschrijven hoe zij voor de inwoners mogelijk maken dat zij zoveel mogelijk maatschappelijk zelfredzaam zijn. Sommige mensen hebben hier ondersteuning bij nodig, of soms heeft de maatschappij ondersteuning nodig om deze mensen te kunnen opnemen. Nadrukkelijk dient hierbij aandacht te zijn voor inwoners met een migratieachtergrond, mensen met een psychische kwetsbaarheid, mensen met een

psychogeriatrische achtergrond, mensen met een (lichte) verstandelijke beperking of een fysieke beperking. Gemiddeld hebben deze inwoners vaker moeite om maatschappelijk zelfredzaam te zijn.

Waar mogelijk benutten inwoners eigen kracht

Alle aangeboden activiteiten en ondersteuning dienen erop gericht te zijn dat de eigen kracht en/of de kracht van het netwerk van een inwoner wordt versterkt en/of ondersteund. Daarbij dient ook aandacht te zijn voor de fysieke gezondheid van inwoners. Je gezond en fit voelen draagt bij aan een grotere zelfredzaamheid.

Inwoners geven elkaar informele zorg

Voor een duurzaam zorgsysteem is het van belang dat inwoners elkaar vrijwillig informele zorg geven en dat mantelzorg wordt verleend. Van de organisaties wordt verwacht dat zij een aanbod ontwikkelen dat hen hierbij ondersteunt.

Problematiek wordt vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt

Als inwoners in een vroeg stadium hulp krijgen bij vragen en moeilijkheden waar zij tegenaanlopen kan in veel gevallen worden voorkomen dat problemen escaleren. Hiervoor is ten eerste nodig dat kwetsbare inwoners hulp durven en kunnen vragen. De mogelijkheden om hulp te vragen dienen daarom laagdrempelig te zijn. Dit kan bijvoorbeeld door aan te sluiten bij plekken en activiteiten waar kwetsbare inwoners al komen. Hoe goed dit ook wordt georganiseerd, er blijft altijd een groep mensen die zelf niet (of pas heel laat) een hulpvraag stelt. Om problematiek toch vroegtijdig te herkennen en daarop passend te handelen vindt de gemeente het van belang dat professionals en vrijwilligers zijn getraind in het herkennen van en handelen bij problematiek. Ten slotte vindt de gemeente het van belang dat professionals en vrijwilligers ook echt handelen. Zij dienen hiervoor gefaciliteerd te worden en weten bijvoorbeeld waar ze zorgen kunnen melden of wie ze kunnen inschakelen.

Meer inwoners met een gezonde leefstijl / meer inwoners ervaren een goede gezondheid

Gezond zijn en je gezond voelen is noodzakelijk om zelfredzaam te kunnen zijn en om anderen in je sociale netwerk ondersteuning te kunnen bieden. Inwoners dienen zich daarom bewust te zijn van het belang van een actieve en gezonde leefstijl. We houden hierbij rekening met de (beperkte) gezondheidsvaardigheden van de inwoner. Speciale aandacht krijgt het sporten en bewegen door mensen met een beperking en door ouderen en het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid.

1.5 Aanvullende uitgangspunten

In aanvulling op de algemene uitgangspunten die zijn opgenomen in de regeling gelden bij deze vraag de volgende uitgangspunten:

Ondersteuning van inwoners

In de ondersteuning van inwoners is het van grote toegevoegde waarde dat professionals en vrijwilligers elkaar goed kennen en makkelijk weten te vinden. De organisaties dienen werkplekken voor hun personeel zo te organiseren dat zoveel mogelijk contact ontstaat tussen medewerkers van verschillende organisaties in het sociaal domein.

Gemeentelijke Multidisciplinaire teams

Om goed informatie en advies te kunnen geven en goede cliëntondersteuning te kunnen bieden, is het van belang dat medewerkers op regelmatige basis aansluiten bij de overleggen van de gemeentelijke Multidisciplinaire teams en hier een goede samenwerkingsrelatie mee opbouwen.

Gericht op het netwerk van de inwoner

Inwoners zijn altijd onderdeel van een netwerk, ook al is dat soms heel klein. Betrek in uw werk zoveel mogelijk dat netwerk om mensen zoveel mogelijk duurzaam in hun eigen kracht te laten staan/groeien.

Combinatiefunctionarissen

Bij het opstellen van het uitvoeringsplan worden meer (of extra) combinatiefunctionarissen gecreëerd conform de Brede Regeling Combinatiefuncties. Over het geheel van de tafels moet het totaal aantal fte 18,12 bedragen, daarvan zijn er nu al 10,35 fte gerealiseerd. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan wordt gezamenlijk door gemeente en partners per tafel onderzocht hoeveel fte er per tafel gerealiseerd kan worden. Mocht dit niet leiden tot de 18,12 fte, dan wordt de hoeveelheid te realiseren fte over de tafels verdeeld.

1.5.1 Uitgangspunten bij het voorzieningenaanbod

Om de gewenste effecten te bereiken dient er een goed en dekkend aanbod van algemene voorzieningen te worden gerealiseerd. Daarbij is van belang om steeds af te wegen welke wijk welk aanbod nodig heeft, of dat het aanbod voor de hele gemeente nodig is. Omdat dit een heel brede doelstelling is, wordt hieronder beschreven wat voor type aanbod dit ten minste dient te zijn.

- Er is een dekkend aanbod van algemene voorzieningen:
 - Kortdurende ondersteuning bij vragen op alle levensgebieden (psychosociale vragen, relaties, thuisadministratie, werk, zorg, ruzie en geweld, dagelijks leven etc.)
 - Er is een duurzame infrastructuur van ontmoetingscentra dementie. Er wordt daarin gewerkt volgens het plan van aanpak ontmoetingscentra dementie 2018-2020, en er is aandacht voor samenwerking binnen de dementieketen.
 - Er wordt aan mantelzorgers ondersteuning geboden die hen in staat stelt hun rol uit te voeren door draagkracht te versterken, zorg te verlichten en hen met anderen te verbinden. Er is aandacht voor (over)belasting van mantelzorgers. Er wordt gewerkt volgens de uitgangspunten van de uitvoeringsagenda Mantelzorg 2017-2019.
 - Er is een laagdrempelige en een dekkende voorzieningenstructuur met ter zake kundige begeleiding voor inwoners met psychiatrische, psychische, psychosociale en/of verslavingsproblematiek in Leidschendam-Voorburg. Centraal in deze opgave staan de voorzieningen gericht op preventie en nazorg vanuit een GGZ-instelling.
 - Er is vrij toegankelijke dagbesteding GGZ. In 2019 is gestart met de integrale inloop GGZ. De schotten tussen dagbesteding via een Wmo-indicatie en vrij toegankelijke inloop zijn weggehaald. Dat dient in 2020 te worden voortgezet en doorontwikkeld.
 - integrale inloop dichtbij de inwoners, ten minste in Voorburg en in Leidschendam
 - dagactiviteiten en herstelaanbod voor de GGZ-doelgroep.
 - Met vrijwillige inzet van vrijwilligers (maatjes) worden ouderen, zieken, volwassenen met een beperking en/of psychische kwetsbaarheid en eenzame mensen ondersteund. De inbreng van de community 'Zorg voor Elkaar' wordt meegenomen om zo de samenwerking tussen de organisaties aan de subsidietafel en daarbuiten te faciliteren en te verbeteren. Daarnaast wordt samenwerking gezocht met de Flatcoach.

- Personenalarmering dient ten minste op hetzelfde niveau als in 2019 te worden gerealiseerd. Personenalarmering dient aantoonbaar bij te dragen aan het langer zelfstandig thuis wonen van inwoners met een zorgvraag.
 - Er dienen ten minste 250 tot 300 mensen met een bijstandsuitkering en een grote afstand tot de arbeidsmarkt te worden begeleid naar een vorm van (onbetaalde) maatschappelijke participatie. Dit kan zijn op bestaande vrijwilligersplekken, maar er dienen ook nieuwe projecten in gang te worden gezet. Doelen dienen daarbij te zijn: een schoner, veiliger en inclusiever Leidschendam-Voorburg. In 2019 geven de gemeente en de organisaties vorm aan de invulling van deze doelstelling.
 - Er dient een voorziening te zijn waarin mensen met een bijstandsuitkering in tijdelijke dienst worden genomen om lichte ondersteuning te bieden aan buurtbewoners die dat nodig hebben.
- Vraag en aanbod worden gekoppeld:
 - Er dient een punt te zijn waar huisartsen patiënten met psychosociale problematiek naartoe kunnen doorverwijzen.
 - De Sociale Kaart voor professionals en vrijwilligers in het sociaal domein die in 2019 is ontwikkeld dient up to date en in stand te worden gehouden. Gebruik dient te worden gestimuleerd onder medewerkers en vrijwilligers.
 - Inwoners kunnen onafhankelijk advies en informatie krijgen.
 - Er is een voorziening voor informatie en advies in het sociaal domein
 - Inwoners van 0-100+ en in alle lagen van de bevolking en alle doelgroepen met al hun vragen over zorg en ondersteuning dienen hier terecht kunnen.
 - Ten minste in Voorburg en Leidschendam aanwezig en ook dichtbij huis beschikbaar voor inwoners van Stompwijk.
 - Fysiek, telefonisch en digitaal laagdrempelig benaderbaar.
 - Laagdrempelig en dichtbij doelgroepen georganiseerd. Dit kan ook worden ingericht via vindplaatsgerichte spreekuren.
 - De organisaties dienen onafhankelijke cliëntondersteuning te bieden aan iedere inwoner die dat wenst. Cliëntondersteuning dient echt onafhankelijk te zijn en kan dus niet worden uitgevoerd door organisaties die ook geïndiceerde zorg verstrekken.
 - Organisaties die cliëntondersteuning bieden, dienen nadrukkelijk aandacht te besteden aan de bekendheid van cliëntondersteuning bij inwoners (specifiek de genoemde doelgroepen) de gemeente, zorginstellingen en partners in het sociaal domein.

2. Afbakening subsidievraag

2.1 Buiten de subsidievraag

Buiten de subsidievraag valt:

- Ondersteuning bij financiële zelfredzaamheid en vroegsignalering van schulden. Deze zijn onderdeel van initiatiefvraag 2.2. Er is uiteraard wel een verbinding met voorliggende opgave. In veel gevallen is er naast schuldenproblematiek ook andere problematiek

- Voorzieningen voor en ondersteuning aan jeugdigen
- Specifieke ondersteuning voor statushouders
- Brede vrijwilligerswerk. Dit is onderdeel van initiatiefvraag sociale cohesie

2.2 Kaders

- Sociaal kompas
- Mantelzorgconvenant 2019-2021 met daaronder de uitgangspunten uit de toekomstvisie/uitvoeringsagenda Mantelzorg Leidschendam-Voorburg 2017-2019
- Plan van aanpak 2018-2020 ontmoetingscentra dementie
- Contourenplan Dienstverlening Sociaal Domein
- Evaluatie ontschotting inloop GGZ
- Re-integratie en participatiebeleid 2019-2022
- Bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (m.n. de hierin beschreven verplichtingen van de gemeente op het gebied van mantelzorgondersteuning en cliëntondersteuning)
- Participatiewet (m.n. de hierin beschreven verplichting van de gemeente om inwoners toe te leiden naar een zinvolle dagbesteding waar mogelijk een regulier arbeidscontract)
- Privacywet en AVG

3. Monitoring van de effecten

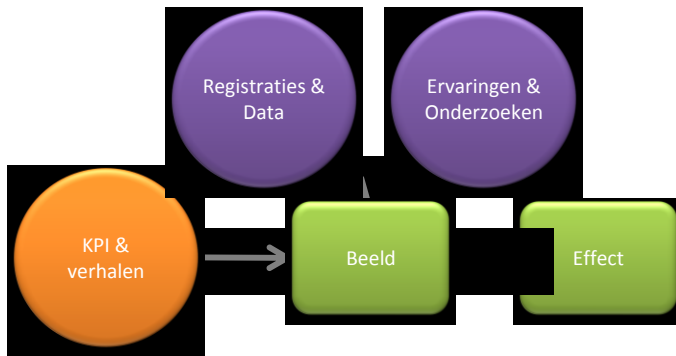
Om een goed beeld te krijgen van het effect van de inzet op de in 1.2 benoemde maatschappelijke effecten, moeten de resultaten per tafel worden gemonitord. Door verschillende soorten informatie van verschillende niveaus naast elkaar te leggen ontstaat er een beeld van effect van de inzet op de in 1.2 benoemde maatschappelijke effecten.

De verschillende soorten informatie zijn:

- Data uit bestaande registraties
- Data uit onderzoeken waarin ervaringsgegevens zijn opgenomen
- Kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) & verhalen van de uitvoerende organisaties

De verschillende niveaus van informatie zijn:

- Wijkniveau
- Gemeentelijk niveau
- Landelijk niveau

De werkwijze:

De gemeente volgt de onderdelen “registratie en data” en “ervaringen en onderzoeken”. Daartoe monitort de gemeente een aantal specifieke indicatoren, deze staat hieronder beschreven in 3.1 en 3.2. Gezamenlijk met de organisaties wordt de monitoring van de resultaten van de organisaties opgesteld d.m.v. KPI’s en verhalen (tellen en vertellen). Deze indicatoren worden door de organisaties gemeten en gerapporteerd.

Over het resulterende beeld gaan we periodiek met elkaar in gesprek op basis van een analyse: we volgen in welke mate activiteiten bij dragen aan de gewenste maatschappelijke effecten en doelstellingen. Het doel is dat tafels hiervan leren en hun inzet waar nodig bijstellen. Blijkt dat de tafel meerjarig niet in staat is om te leren dan kan het uitvoeringsplan worden bijgesteld door het college.

3.1 Data en registratie

- Aantallen aangevraagde Wmo-voorzieningen (begeleiding, woonvoorziening, rolstoelvoorziening, vervoersvoorziening, huishoudelijke hulp, ondersteuning)
- Aantallen toegekende Wmo-voorzieningen

3.2 Ervaringen en onderzoeken

- Wijkatlas:
 - % kan voldoende meedoen in de maatschappij
 - % tevreden over meedoen in de samenleving
 - % ervaring eigen gezondheid
 - Beoordeling van eigen leefstijl
 - % doet genoeg aan bewegen
 - % ervaren welbevinden
 - % kan doen wat men wil doen
 - % moeite om voor zichzelf/huishouden te zorgen
 - Rapportcijfers voorzieningen
 - % zorg voor naasten (“mantelzorg”)
 - % belemmerd door mantelzorg
 - % geeft hulp aan burens
- Cliëntervaringsonderzoek Wmo (CEO)
- Gebundelde signalen van huisartsen, WIJZ, woningcorporaties en politie

- Analyses van het PBL (Planbureau voor de Leefomgeving) en het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) over de toekomst van de mantelzorg.
- Mensen met dementie per gemeente (Alzheimer Nederland)
- GGD-gezondheidsmonitor 2018. O.a:
 - Verbetering van de elementen van een gezonde leefstijl
 - Verbetering bij inwoners van score spindigram 'Positieve Gezondheid' (GGD & Wijkatlas). Zes gezondheidsdimensies om het 'gezondheidswelzijn' te meten
 - Geven van mantelzorg en mate van belasting

3.3 Kpi's en verhalen

Gezamenlijk met de organisaties wordt bepaald welke prestatie-indicatoren en verhalen worden verzameld om de resultaten te monitoren. Dit wordt aangegeven in het uitvoeringsplan. Daarbij is het uitgangspunt dat voor verschillende activiteiten minimaal inzicht ontstaat in de grootte van de doelgroep, het daadwerkelijke bereik van de activiteit, en het verschil dat de activiteit maakt in het leven van de doelgroep (incl. de tevredenheid).

De wijze waarop de organisaties per tafel tellen en vertellen, moet voor het totaal van de tafels leiden tot een compleet en complementair beeld. Hiervoor zullen door de gemeente gezamenlijke verbindingsbijeenkomsten tussen de tafels worden georganiseerd, om zo samen tot een dekkende monitoring te komen.

4. Financiële uitgangspunten

Het subsidieplafond voor de tafel zelfredzaamheid van inwoners bedraagt voor 2020 € 3.084.871.

Van dit bedrag zijn de volgende bedragen geoormerkt:

- Minstens € 100.000 voor de uitvoering van het participatiebeleid.
- € 30.000 om te voorzien in de vraag naar laagdrempelige dagbesteding voor kwetsbare ouderen ten behoeve van de ontmoetingscentra dementie.